STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 42/1974-75 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Landstinget med förslag till landskapslag om produktionsstöd.

Landstinget har i ärendet fått mottaga lag- och ekonomiutskottets betänkande nr 16/1974-75.

Stora utskottet, som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, vicelantrådet Sven Karlsson, landskapsstyrelseledamöterna Ulf Andersson, Stig Holmberg, Gunnar Häggblom och Erik Sundberg, näringschefen Tor Mattsson och lagberedningschefen Sune Carlsson samt landstingets talman Folke Woivalin, har intagit sin ståndpunkt till lagförslaget utgående från nödvändigheten att utan dröjsmål bringa denna oerhört viktiga ekonomiska lag i kraft i landskapet. Detta har stora utskottet uppfattat såsom det primära; den i lag- och ekonomiutskottets betänkande framställda eventuella vägen att i landskapets årsstater upptaga anslag för att inom tilläggsstödområde bevilja produktionsstöd för näringar, som ej i rikslagen tillförsäkras dylikt, har, hur viktig den än är, i detta läge framskjutits något, enär den ej får tillåtas fördröja eller försvåra produktionsstödslagens ikraftträdande över huvud.

I diskussionen har uttalats principiellt stöd för lag- och ekonomiutskottets resonemang kring denna fråga. Landstingets behörighet att lagstifta på området är ostridig, varemot de ekonomiska konsekvenserna har ingett betänkligheter. Detta ärendes angelägenhetsgrad för landskapets del, den prioritering som skärgårdens sysselsättning och näringsliv kräver av självstyrelsen, hela skärgårdsproblematikens relativt sett oerhört stora betydelse för Åland synes visserligen mot bakgrunden av självstyrelselagens anda och mening berättiga, att anslag för ändamålet skulle kunna budgeteras över ordinarie årsstat och kompenseras i vanlig ordning, om man ser till syftet med och målsättningen för den nya lagen om regional utveckling och produktionsstöd. Men å andra sidan kan man ej heller bortse från de statsfinansiella realiteter, som påkallar återhållsamhet i kostnadsfrågor överhuvudtaget, och som gör tidpunkten olycklig för en framstöt som den föreslagna.

Regionalpolitikens målsättning, sådan den framställs i motiveringarna till ifrågavarande rikslagstiftning, bl.a."att i hela landet opartiskt trygga möjligheten till bestående arbetsplats för befolkningen på ettvart område inom ramen för den områdesfördelning som måste anses ändamålsenlig, och på detta sätt eliminera det flyttningsbehov, som arbetslösheten förorsakar", pekar klart på möjligheten att för Ålands del anpassa bestämmelserna efter de speciella förutsättningar och villkor, under vilka skärgårdsbefolkningen har att skapa sin utkomst, inom ramen för det angivna ändamålet att "inrikta produktiva investeringar på objekt, som medför arbetsmöjligheter, vilka höjer inkomstnivån inom berörda

områden". Inom ramen för detta syfte bör rimligtvis rymmas möjlighet att ersätta sådana näringar, som i rikets lag tillförsäkras produktionsstöd men som på Åland saknar eller har obetydliga förutsättningar för produktiv drift av typ torv-produktion, med här under särskilda betingelser etablerade och utövade näringar av typ gårdsbruk på ringa arealer, som i våra skärgårdskommuner utgör basen för befolkningens existens i mycket stor utsträckning.

En dylik lagstiftning vore en direkt parallell till under senare år genomförda lagstiftningsinitiativ om transportstöd liksom om stöd för glesbygdsbutiker, i vilka det likväl ännu inte hunnit utbildas någon fast praxis i kompensations-hänseende.

Den speciallag om gårdsbruk, som är under beredning i riket, kan förväntas medföra viss förbättring av betingelserna för skärgårdsbygdernas gårdsbruk där. Men avsaknaden av direkt representation i riksdagen från skärgårdshåll ställer inte deras sak i allt för ljus dager. I så måtto har Ålands landsting helt andra möjligheter att föra fram och följa upp initiativ av nu ifrågavarande karaktär.

Frånsett lagförslagets 1 §, ur vilket stora utskottet alltså beslutat föreslå strykning av 4 momentet, och 4 § där 3 momentet erhållit en olycklig och ej helller åsyftad utformning och därför likaledes borde utgå ur lagen, har stora utskottet omfattat framställningen, men har därtill beslutat foga en hemställningskläm av ovan berört innehåll.

Ledamoten Siv Gustafsson anmälde beträffande 1 § 4 mom. avvikande åsikt.

Med hänvisning till det ovan anförda får stora utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslaget i enlighet med landskapsstyrelsens framställning med undantag av 1 § 4 mom. och 4 § 3 mom., vilka utgår, samt

att Landstinget måtte hemställa att landskapsstyrelsen i brådskande ordning utreder förutsättningarna för stiftande av landskapslag om produktionsstöd inom ramen för i landskapets ordinarie årsstat upptagna anslag till annan än i 1 § 1 mom. förenämnda lag avsedd näringsverksamhet inom tilläggsstödområdena, med speciellt avseende fäst vid landskapets särförhållanden och befolkningens i tilläggsstödområdena på Åland särskilda levnadsvillkor.

Mariehamn, den 24 september 1975.

På stora utskottets vägnar:

Börje Hagström
ordförande

Max Carlberg
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Hagström, viceordföranden Sanders, ledamöterna Arvidsson, Berg, Rolf Carlson, Nils Karlsson (delvis), Siv Gustafsson (delvis), Söderlund, Söderström och Öström samt ersättarna Olof M. Jansson och Elmer Jansson (vardera delvis).